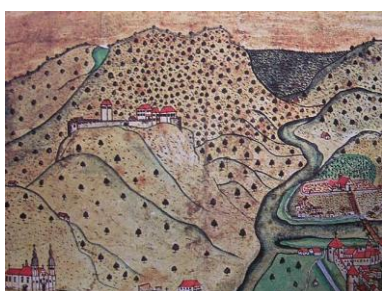
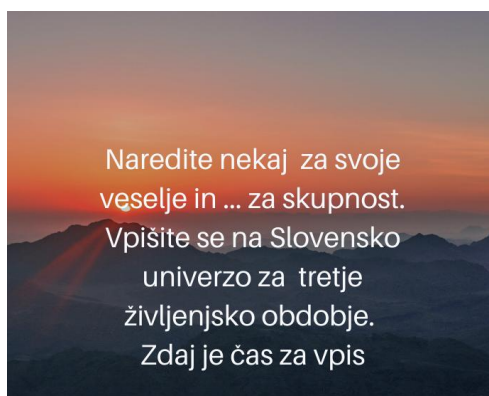

Univerza za tretje življenjsko obdobje **42** let

Besede imajo moč, ki jim jo pripišemo
Amélie Nothomb

Celjski grad 1751

V knežjem mestu deluje UTŽO v okviru Osrednje knjižnice Celje

UTŽO Celje tudi v študijskem letu 2025-2026 zagotavlja priložnosti za učenje, ustvarjanje, raziskovanje in druženje. V aktivnem delovnem obdobju je druženja veliko, upokojeni in drugi starejši pa si morajo priložnosti za kontinuirano smiselno druženje in resen prosti čas zagotoviti sami. V Celju vas bodo sprejeli v več kot 40 izobraževalnih programih in kulturnih priložnostih (obiski opere, gledališča, drugih krajev). Univerza dalje ohranja tradicijo domoznanskih ponedeljkovih večerov. Tudi letos bodo večeri obogateni z zgodbami zanimivih gostov. Organizirali bodo tudi kratke poučne delavnice s področja informacijske tehnologije.

Več: [U3O Celje](#)

Spominska plaketa za UTŽO Ilirska Bistrica ob tridesetletnici

V obrazložitvi stoji zapisano: ob ustanovitvi pred 30-imi leti je bilo v izobraževanje vključenih 11 udeležencev, v letu 2024 je univerza štela 409 oseb, ki svoje znanje bogatijo v 26-ih izobraževalnih krožkih, študijskih skupinah, delavnicah in gledališkem abonmaju. Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica je v minulih treh desetletjih veliko prispevalo k razvoju in bogatitvi izobraževanja starejših in razvoju kraja.

"Ta prave" so izvedle 8. vseslovenski festival srebrnih plesalcev Ilirska Bistrica, 10. junij 2025

Plesalce sta navdihnili lanskoletni logaški festival in trideseta obletnica univerze. Navdih je bil zavezujoč, organizatorji pa se sprva niso zavedali, kako organizacijsko zahtevna bo ta prireditev (19 plesnih skupin, 225 plesalcev iz 13-ih krajev, iz goriške, obalno-kraške, primorsko-notranjske, jugovzhodne, osrednjeslovenske in gorenjske regije. Ples je izraz, ki se artikulirala drugače kot beseda. Plesnih gibov se plesalci zavedo v dotiku teles in tako ples naredi, da telesa med seboj komunicirajo in se povežejo v skupnost. Ples je nenehno učenje. Ples nas tudi uči, kako biti skupaj. Organizatorica festivala UTŽO Ilirska Bistrica si želi, da bi to spoznanje preželo mlade in stare.

Sodelovanje s Cankarjevo knjižnico Vrhnika se letos nadaljuje Log-Dragomer, september 2025

Društvo DVIG – UTŽO Log-Dragomer je v maju ob praznovanju občinskega praznika in v sodelovanju s Cankarjevo knjižnico Vrhnika gostilo Knjižnico pod krošnjami (KPK) – dogodek, ki na sproščen način spodbuja branje v naravi. V posebno zavetje dreves so povabili predvsem otroke ... in vse druge. Sodelovanje se letos nadaljuje in 6. septembra se bodo ljubitelji branja ob 9.30 uri zbrali kar na travniku pred krajevnim gasilskim domom. Več: <https://iold.si/>

Skodelice novega znanja čakajo na vas v programih UTŽO Vrhnika Vrhnika, september 2025

Na UTŽO Vrhnika se med drugim lahko učite snemanja s telefonom, lahko spoznavate sodobni ples ali se poglobite v ustvarjalno fotografijo. UŽO Vrhnika vam omogoča, da ste na tekočem z razvojem, da z znanjem pomagate sebi in drugim, si pridobite znanje za delo in nove vloge v družbi, si utrdite zdravje, razširite svoj socialni krog in/ali predajate svoje znanje drugim.

Več: <https://ckv.si/u3zo/>

Igralci šaha okrog leta 1610, avtor neznan. Vir: Wikipedia

Šah od igre do življenja. Nov program UTŽO Ljubljana Ljubljana, september 2025

Ob šahovski deski boste doživeli in spoznali zgodovino šaha, šahovsko etiko, digitalne možnosti za igranje šaha. Povezovali boste vzporednice med psihologijo, šahom in življenjem. To bo tudi priložnost za deljenje vaših izkušenj, zgodb in pogledov na življenje. Razvijali boste pripadnost šahovski družini, kajti ljubitelji šaha se povezujejo med seboj, združujejo jih sorodne vrednote in zanimanja. Šah ni le igra – je ena najboljših vaj za ohranjanje in krepitev kognitivnih sposobnosti, saj spodbuja koncentracijo, logično razmišljanje, spomin in ustvarjalnost. S šahom boste razvijali kognitivno rezervo, ki se je izkazala kot pomemben preventivni dejavnik kognitivnega upada in demence. Cilj v tem študijskem programu ni zmagati v igri, cilj je zmagovito obvladovati življenje.

V študijskem krožku Medsebojni odnosi so ob zaključku študijskega leta povedali ... Ljubljana, junij 2025

»Predvsem zdaj bolj razumem sebe ... Mislim, da me zdaj manj preganja občutek krivde, vidim, da sem ravnala, kot sem najbolj znala in zdaj tudi razumem, zakaj ... Študijski krožek mi je pomagal, da sem razdrobljeno latentno znanje pričela strukturirati in da imam zdaj teoretske okvire za samostojno razmišljanje ... Zdaj, ko vem, bom poskušala prekiniti verigo in

ne prenašati svojih bolečin na otroke in vnuke ... Zdaj vem, da še nismo svobodni, če pravimo, da ne bomo delali tako kot so naši starši ... Ne vem, kako bi postopala, če bi imela hčerko. Sinu sem dala svobodo, da si je zgradil svoje življenje. Z njim nisem v simbiozi».

Skupine so študijsko leto zaključile vsaka na svoj način

Ljubljana, junij 2025

Nekatere so organizirale študijska potovanja doma in v tujini ali zaključni dan v domačem okolju. *Skupina novinarjev* je krenila v Švico, *francoske skupine* so šle na tradicionalno vsakoletno potovanje v Francijo. Tokrat so se ustavili v Strasbourgu, od tam pa so obiskovali kraje, kot je Colmar in druge. Pod vodstvom študenta, člana francoske študijske skupine, so odšli na odlično organizirano potovanje v Varaždin. Študijska skupina *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* se je podala na pogovor v atelje arhitekta prof. Suhadolca in na skupno kosilo. Člani študijske skupine *Ljubljana, moje mesto in svet okoli nas* so se z vlakom podali v Belo krajino.

Poletna univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani

Ljubljana, junij-september 2025

Postala je tradicionalna, vrata pa je že tretjič analogno in digitalno odprla vsem, ki poletje preživljajo v Ljubljani. V poletnih mesecih so se zvrstili trije programi: *Sprehod po svetu brezčasnih umetnin*, *Tradicionalna arhitektura in njen odmev v sedanosti* ter delavnica *Spoznamo pametni telefon iPhone*. Več: [Poletna univerza 2025](#)

V vseh okoljih se moramo pogovarjati o učenju

Ljubljana, julij 2025

V vseh okoljih se moramo pogovarjati o učenju, pravi dr. Piter Sprangers. Primeren prostor za takšne pogovore so tim. svetilniki učenja, kot jih poznajo na evropskem severu. Ti naj bi bili odprti dan in noč skozi ves teden. Na streho je moč postaviti mogočen neonski napis, ki povabi mimoidoče, naj vstopijo. Svetilniki so učni centri, pa tudi prostori delovanja partnerstev, ustvarjanja inovacij in sledenja družbenim spremembam. V Belgiji so, denimo, nedavno izvedli raziskavo o tem, kako si državljani zamišljajo družbo leta 2050. »Šele ko vemo, v katero smer se bo družba razvijala, lahko načrtujemo učenje za prihodnost«, pravi Sprangers. Marsikaj se bo moralo v prihodnje korenito spremeniti, a šole naj bi vendarle ostale, saj so prostor institucionaliziranega učenja demokracije.

Vir: BAGSO

Ni moč zanikati, da sta starost in mladost obremenjeni s socialnimi stereotipi

Tako Svetovna zdravstvena organizacija pripravlja *vprašalnik za starejše, ki pokriva starizme, predsodke in diskriminacijo*. Respondente sprašujejo, kolikšen smisel pripisujejo svojemu življenju v starosti, če mislijo, da bremenijo druge, če jih njihova starost spravlja v zadrego, če zaradi starosti manj sodelujejo celo v zanje relevantnih razpravah, če se jim kaj zdi neprimerno pri njihovih letih, če drugi mislijo, da oni zaradi svoje starosti nimajo kaj ponuditi družbi, če drugi mislijo, da oni ne morejo odločati, če so drugi razočarani nad tem, da so oni stari, če se drugi ob njih počutijo neprijetno. Če drugi govorijo z njimi in previdno pazijo na razumljivost

besed, če drugi zaradi njihove starosti odločajo namesto njih, če se počutijo izključeni ... če jih državne politike diskriminirajo itd.

Namigovanje na nedejavnost starejših je nesmiselno in nespoštljivo, trdi BAGSO

[BAGSO](#) je organizacija, ki združuje 120 organizacij starejših in za starejše v Nemčiji. Prizadeva si za krepitev njihovih pravic v Nemčiji in mednarodnem okolju. BAGSO je nedavno zavrnil neprimeren in nespoštljiv predlog, da bi morali upokojenci obvezno opraviti leto socialnega dela. Predsednica BAGSO dr. Regina Görner je zamisel ekonomista Marcela Fratzscherja označila za »očiten nesmisel«. Po mnenju BAGSO je namigovanje na družbeno neaktivnost starejših generacij neprimerno in nespoštljivo. BAGSO-ve siceršnje teme so: analogna in digitalna participacija starejših v družbi, izobraževanje v starosti, dialog generacij ali življenjske situacije starejših, zgodbe priseljencev. BAGSO se posveča delu s starejšimi v lokalnem okolju ter politiki starosti in staranja v nemških deželah. Tudi na področju dolgotrajne oskrbe BAGSO razvija konkretne predloge za boljše staranje.

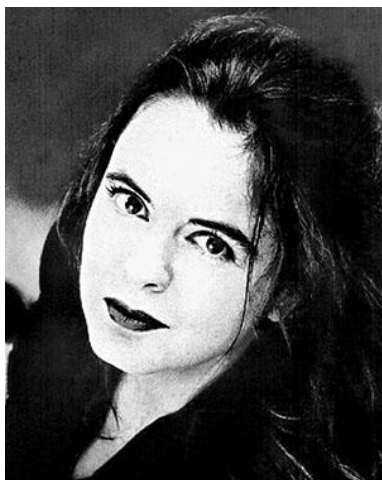
Načrt 75 je japonski koprodukcijski film

Načrt 75 je japonski koprodukcijski film, nominiran za Oskarja. Obravnava pospešeno staranje prebivalstva, tako, da se vlada odloči, da v zameno za privolitev starih v skupinsko evtanazijo spodbuja tiste nad 75 let, da zapustijo ta svet in tako razbremenijo skupnost. Film slika intimno in družbeno osamljenost starejših, ki jih v storilnostni družbi otroci ne obiskujejo in se jim celo ne oglašajo po telefonu. Še več, ko glavna junakinja pri 78-ih letih išče zaposlitev, je seveda ne dobi. Stanovanja tudi ne more najeti, razen, če plača najemnino za dve leti vnaprej. 1.000 dolarjev, kolikor starim ponuja vlada, se tako zdi privlačna vsota, saj bodo, namesto da umrejo na delovnem mestu, kandidati za vpis v načrt lahko užili nekatere ugodnosti. Sicer pa, za druge družbeni sistemi delujejo; vlaki vozijo mimo z veliko hitrostjo, politike in tako tudi Načrt 75 poskrbijo za vse, a stari so na robu družbe do take mere, da ne vedo, kako in za koga bi porabili stimulacijo, ki so jo prejeli, če so bili pripravljeni vključiti se v načrt. Pa vendar, glavna junakinja je nekomu dragocena, deklici, ki dela v Načrtu 75, s katero se pogovarjata po telefonu. Dekle se usposablja za delo spremljevalke kandidatov na daljavo, njena naloga je, da si star človek ne premisli na pol poti, pa tudi, da se sama ne naveže nanj. Starki in deklici pogovor dobro dene, četudi je brezčutno časovno omejen. Prava družbena izločenost ni v pomanjkanju dostopa do zdravstva, izobraževanja, kulture, transporta, marveč **v izločenosti iz odnosov**. Film Načrt 75 iz leta 2022 režiserke **Chie Hayakawa** je vraščen v japonsko kulturo in tako spominja na film Keisukeja Kinošite Balada o Narajami iz leta 1958.

Miza babic je restavracija na Manhattnu, kjer zaposlujejo none New York, 2025

Na zaposlitveni pogovor none pridejo skupaj z družino, že to je neobičajno. Enkrat tedensko pa si prepašejo predpasnik in v spomin na kuhinjo svoje (italijanske) mame postrežejo goste s tradicionalnimi jedmi po njihovem receptu. Zadovoljstvo je obojestransko; none se počutijo kot kraljice, gosti pa imajo radi domače jedi in nostalgичne spomine na lastne none. Na njihovo lasagne, ki se povsod po Italiji imenuje drugače.

Jasne misli UTŽO

Amélie Nothomb

Tokratne jasne misli namenjam o zgolj eni osebi, belgijski pisateljici Amélie Nothomb. Več njenih romanov je prevedenih v sloveščino. Med njimi je roman *Strah in trepet* (fr. *Stupeur et tremblement*), ki je prejel ugledno nagrado Belgijske akademije znanosti in umetnosti. Njen jezik je, vsaj v francoščini je tako, pretanjen, z bogatim besediščem. Več njenih del črpa snov iz več kultur, psihološko pa so vsa dela dobro ukoreninjena v vsakdanje življenje, kjerkoli že, denimo na Japonskem. Amélie trdi, da so Japonci prijazni, tihi in spoštljivi do glasnih in opletajočih tujcev, a v resnici niso spoštljivi in se počutijo vzvišeni nad njimi, postanejo pa zelo kritični in kruti do onih, ki se naučijo japonščine in poznajo njihovo kulturo. Takrat previdna prijaznost popusti. To je moč razumeti v kulturi, kjer hierarhija odnosov in interakcije pritiskajo nanje in ustvarjajo odcepljeno jezo. Amélie pa poudari, da se Japonci v nasprotju s pričakovanji ljudi z zahoda tiho uprejo nezaslišani nesramnosti tako, da otrpnejo in v celoti sledijo željam nesramneža. Njihova čustva je tako težko prepoznati.

Izreden pomen Amélie pripisuje zvoku. Svojih junakov ne opisuje, pa vendar imajo bralci natančno predstavo o njihovi fizični podobi, če prisluhnejo besedam in naravi besed njenih junakov.

Amélie se je s starši diplomati pogosto selila. Vse, kar je bilo zares njeno, kar ni bilo treba zapustiti, je bil njen jezik in je bila njena knjižnica. Le tam se počuti doma.

Nedavno napisan roman *Pa kaj zato* (fr. *Tant mieux*) je posvetila pokojni materi. Se ob smrti staršev, četudi jih imamo globoko in iskreno radi, osvobodimo? Amélie Nothomb trdi, da se, če ne drugače, osvobodimo strahu, da bodo starši umrli, ali, da bomo starše razočarali. Ko je najhuje za nami, lahko staršem marsikaj zaupamo. Mrtvim lahko povemo resnico!

Poudari tudi pomen rutinskih dejavnosti. Vsak dan vstane ob štirih in piše štiri ure - tako z roko - in popije litre zelo močnega črnega čaja. Vseh romanov, kadar gre za njene intimne obsesije, ne objavi, četudi ji pogled drugega, bralca, veliko pomeni. »Pisanje mora predramiti ne le čustva, marveč tudi čute. Literatura mora potovati skozi telo«, pravi.

Bralcem na njihova, zgolj tista z roko napisana pisma odgovarja. Pet ur na dan jim z roko piše pisma kljub mišičnim bolečinam v nadlahti. Kdo je bralec/ bralka? »Bralec, bralka je, kdor je pripravljen slišati zven drugega. Tisti, ki delo prebere večkrat, spozna pisatelja/ico in se poda v srce besedila«.

Kako piše? »Najprej « v glavi«. Potem pa klesti, klesti stavke do onemoglosti. Ko nekdo knjigo prebere, ko se mu ta ugnezdí v srce, tiskane knjige, tega sakraliziranega predmeta, ne potrebuje več! Socialna omrežja? »Ah, socialna omrežja me ne zanimajo«, odgovori prepričano.

Napovedujemo, vabimo

1. 9. 2025, UTŽO Ljubljana: Vpište se tudi vi. Osebno: od 1. septembra dalje, vsak delovni dan med 9. in 15. uro na Poljanski cesti 6.

Filmsko predstavitev programov Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani najdete tu: <https://youtu.be/DYmeCeuOOG8>

Seznam programov za vpis v novo študijsko leto je objavljen na povezavi: [Študijski programi](#)

Za dodatne informacije in pojasnila smo vam na voljo vsak delovni dan na tel. št.: 01 433 20 90 ali po e-pošti: univerza3@siol.net

Študijsko leto traja osem mesecev, od oktobra 2025 do maja 2026. Članice in člani obstoječih študijskih skupin se v septembru ne vpisujejo ponovno! Te študijske skupine v oktobru z izobraževanjem nadaljujejo v novo študijsko leto.

ZNANJE, TRADICIJA, AKTUALNOST, SODELOVANJE, VESELJE ČAKAJO NA VAS

3. september 2025, Prešernov trg v Ljubljani, od 10. do 18. ure. UTŽO Ljubljana se predstavlja na **Festivalu nevladnih organizacij LUPA**, ki ga vsako leto pripravlja Center nevladnih organizacij Slovenije (CNVOS). Več: [LUPA 2025](#)

16. september 2025, Slovenj Gradec. **Usposabljanje mentorjev**, ki delujejo na univerzah za tretje življenjsko obdobje. Program zaobjema predvsem psihološke potrebe starejših in obladovanje skupinske dinamike. Več: [Usposabljanje za mentorje mreže SUTŽO](#)

24. september 2025 ob 10. uri (spletno okolje): predavanje **Osnove uporabe umetne inteligence** za sodelavce, mentorje in študente mreže SUTŽO. Predaval bo Miha Kržič, koordinator računalniškega izobraževanja na UTŽO Ljubljana. Prijave: univerza-@guest.arnes.si

23. oktober 2025 ob 10. uri (spletno okolje): strokovni posvet članic mreže SUTŽO, na katerem bomo predstavili rezultate raziskave v mreži (prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej), projekt Trajnostno ravnanje s tekstilom (Alenka G. Ščuka) ter nasledke analize izbranih Facebook in spletnih strani članic mreže SUTŽO (dr. Dušana Findeisen).

6. november 2025 ob 11. uri: prvo predavanje v programu **Enajsta šola v knjigarni**. Partnersko sodelovanje Knjigarne Konzorcij Mladinske knjige in Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Predavanje Kaje Rožman, mentorice za umetnostno zgodovino: **Cvetober slovenskih ilustratork**.

14.-15. november 2025: Modra fakulteta v okviru Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pripravlja konferenco **Mreže znanja za dolgoživo družbo**. Kotizacije ni.

Širimo obzorja, združujemo ljudi

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net